

พลของโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม
ต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงในเยาวชนชายแดนภาคใต้

The Effect of the Development of a Core-Team Youth Thai-Muslim
Program toward Violence Prevention Among Youths in Southern Thailand

วิทยานิพนธ์ คงสุวรรณ* Vineekarn Kongsuwan*
วันที่ สุทธิรงค์** Wandee Suttharungsee**
คริสต์ดา นาลีสิน*** Srisuda Vanaleesin***

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิมต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงในเยาวชนชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบวัดทักษะการจัดการความรุนแรงในวัยรุ่น แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Independent t-test และ Paired t-test สรุปผลการวิจัยดังนี้

กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว ลดลงต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) แม้ว่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะในการจัดการความรุนแรง ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงของกลุ่มทดลองจะมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างไรก็ดีไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถ้าพิจารณารายจังหวัด ก็จะพบว่าเยาวชนในแต่ละจังหวัด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทักษะการจัดการความรุนแรง ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงที่ไม่เหมือนกัน

ดังนั้น การเพิ่มความสามารถในการเป็นแกนนำเยาวชนเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงจึงเป็นการเพิ่มความสามารถในการดูแลตนเองและผู้อื่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการช่วยปรับทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการใช้ความรุนแรง และการใช้ทักษะการจัดการความรุนแรงที่สำคัญคือทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และความรับผิดชอบต่อสังคม และอาจต้องพิจารณาจัดให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ นอกจากนั้นนวัตกรรมที่เป็นคู่มือ และกิจกรรมการป้องกันการใช้ความรุนแรงจะเป็นแหล่งของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน และสถาบันการศึกษาที่สนใจต่อไปได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การพัฒนา เยาวชน การป้องกันการใช้ความรุนแรง ไทยมุสลิม สถานการณ์ไม่สงบ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* Assistant Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, vineekarn.kongsuwan@gmail.com

** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** Associate Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

*** Assistant Professor, Faculty of Nursing and Allied Health Science, Thaksin University

Abstract

The purpose of this quasi-experimental research was to examine the effect of a development program for a core-team youth thai-muslim group toward violence prevention. The sample was 480 students who have studied in pattani, yala, narathiwat and songkhla provinces Data was gathered using a violence management skill questionnaire, attitude towards violence questionnaire, and an aggressive behavior questionnaire. Data were analyzed using frequency, mean, standard deviation, and independent t-test. Major findings were as follows:

Experimental groups had lower mean score of aggressive than control groups significantly at .05 even though there was no significantly difference on violent management skills and attitude towards violence. However, examining in each province, there was significant differences among violent management skills and attitude towards violence differently among each province.

This study suggests that the development of a core-team adolescence thai-muslim program can reduce aggressive behavior and promote more favorable attitudes towards violence, including enhancing violence management skills among thai-muslim adolescents. The difference among each context should be taken into the consideration for the program. Suggestions to extend the application of this program for education in various contexts and to expand knowledge for nursing and other disciplines are being discussed with each of these stakeholder groups.

Key words: development, youth, violence prevention, thai-muslims, social unrest

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ความรุนแรงในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยแสดงออกในลักษณะของการทำร้ายร่างกาย การทำลายทรัพย์สิน การทำร้ายทางเพศ หรือการก่ออาชญากรรม ซึ่งแต่ละประเทศมีอัตราการใช้ความรุนแรงที่แตกต่างกัน โดยพบได้ทั้งที่เป็นผู้ใช้ความรุนแรง และผู้ถูกใช้ความรุนแรง (Nanthakhamchan, 2014) ทั้งนี้องค์การอนามัยโลกรายงานว่า มีวัยรุ่นที่ถูกทำร้ายถึงแก่ชีวิตสูงถึง 199,000 คนทั่วโลก หรือคิดเป็นอัตรา 9.2 ต่อประชากรแสนคนหรือเฉลี่ย 565 คนต่อวัน (World health organization, 2012) จากปัญหาความรุนแรงในวัยรุ่นดังกล่าวส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บ และมี

ค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บ รวมถึงการไม่สามารถทำงานหรือประกอบอาชีพได้ และบางรายถึงแก่ชีวิต ซึ่งเป็นความสูญเสียทั้งส่วนบุคคลและสังคม โดยสำนักงานพัฒนานโยบายระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุขของไทย ระบุว่าสถานการณ์การใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจถึงปีละ 36,687 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในประเทศไทย (Public Relations Department, 2013)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงในวัยรุ่นภาคใต้ ได้แก่

- 1) การได้รับการยอมรับจากเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด
- 2) พฤติกรรมการเล่นแบบ เช่น จากสื่อ และบุคคลที่

นักเรียนวัยรุ่นให้ความสำคัญ 3) สภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อม 4) บุคลิกภาพพื้นฐานของวัยรุ่นที่ถูกชักจูงได้ง่าย และ 5) การขาดความรู้และทักษะในการส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต (Kongsuwan, Suttharungsee, Isaramalai, & Kools, 2008). สำหรับด้านทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อทัศนคติมาจากการประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม Nakhawiro et al. (2004) สอดคล้องกับรายงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2555) พบว่าเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหนึ่งได้ถูกชักจูงไปปลุกฝังอุดมการณ์ที่ส่งผลให้กลุ่มวัยรุ่นที่หลงเชื่อได้กระทำการก่ออาชญากรรมและการใช้ความรุนแรงโดยไม่มียั้งคิด นอกจากนี้ อาจเกิดจากการเบี่ยงเบนหลักการของศาสนาจากการก่อความไม่สงบสู่ลัทธิสุดโต่ง (extremism) ที่ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น (Jitpiromsri & Panjo, 2013) ส่งผลต่อทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงตามมา จากปัญหาดังกล่าวทำให้หลายองค์กรพยายามแสวงหาวิธีการป้องกันปัญหาการใช้ความรุนแรง ตลอดจนการดูแลช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความรุนแรงจังหวัดชายแดนใต้ (laeahim & Sangkharat, 2012) จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศไทยพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการใช้ความรุนแรงในวัยรุ่นยังมีอยู่น้อย และมีข้อจำกัดในการประยุกต์ใช้ ขณะที่คณะผู้วิจัยเชื่อว่า การพัฒนาแกนนำเยาวชนในเครือข่ายสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยสร้างเสริม และป้องกันการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นได้ นอกจากนี้ยังเป็น การสร้างทัศนคติทางลบต่อการใช้ความรุนแรง และเพิ่มทักษะการจัดการความรุนแรง ซึ่งจะนำไปสู่การป้องกันการใช้ความรุนแรงในสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลของโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิมในสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ ต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรง

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ภายหลังจากการจัดโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม ต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงในเยาวชนชายแดนภาคใต้สิ้นสุดลง กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการจัดการความรุนแรงสูงกว่ากลุ่มควบคุม
- 2) ภายหลังจากการจัดโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม ต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงในเยาวชนชายแดนภาคใต้สิ้นสุดลง กลุ่มทดลองมีคะแนนทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม
- 3) ภายหลังจากการจัดโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม ต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงในเยาวชนชายแดนภาคใต้สิ้นสุดลง กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการพัฒนาความสามารถของวัยรุ่นที่จำเป็นในการใช้ป้องกันการใช้ความรุนแรง คือ ความสามารถปฏิบัติการการดูแล (self-care operation) เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย ภายใต้อุปกรณ์ประกอบที่สำคัญในการดูแลตนเองของโอเร็ม (Orem, 2001) โดยประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะการประเมินการดูแลตนเอง (estimative phase) ระยะของการเปลี่ยนแปลง (transitive phase) และระยะการปฏิบัติการการดูแลตนเอง (operative phase) และครอบคลุม 2 มิติที่สำคัญ คือ 1) ความสามารถและคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน (foundational capabilities and disposition) และ 2) พลังอำนาจ (power component or enabling abilities) ซึ่งประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจ การคิด การรับรู้ การจัดการ การสื่อสาร และการตัดสินใจ โดยพลังอำนาจจะส่งเสริมการปฏิบัติการการดูแลตนเอง และการทำความเข้าใจปัจจัยเงื่อนไขพื้นฐาน (basic conditioning factor) ของวัยรุ่นประกอบด้วยอายุ เพศ ระยะพัฒนาการ ภาวะสุขภาพ สังคมวัฒนธรรม ระบบ

ครอบครัว วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม แหล่งประโยชน์และระบบบริการสุขภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการดูแลตนเอง (self-care agency) เป็นพื้นฐานที่จะเป็นตัวเชื่อมที่จะนำความรู้มาสู่การดูแลตนเอง

โปรแกรมฯ จะส่งผลต่อความรู้ ทักษะ และทัศนคติทางลบต่อการใช้ความรุนแรงแก่เยาวชนจะเป็นการปลูกฝังทางด้านจิตใจให้เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และการเพิ่มการเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสม และทักษะที่สำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรง ได้แก่ ทักษะการเผชิญปัญหา ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ และทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการปฏิบัติการการดูแลตนเอง (operative phase) ที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย เกิดการประเมินการดูแลตนเอง และการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองที่จะส่งผลต่อบุคคลอื่นเกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้องค์ประกอบที่สำคัญในการดูแลตนเองซึ่งจะเป็นการเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental design) เพื่อศึกษา ผลของโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม ต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงในสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ ประชากร คือ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ในโรงเรียนมัธยมสอนศาสนา (ปอเนาะ) ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง คือ แกนนำนักเรียนมัธยมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสอนศาสนา (ปอเนาะ) ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มโดยการจับฉลากโรงเรียนสอนศาสนาในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ 1 โรงเรียนๆ ละ 120 คนและเป็นโรงเรียนที่มีความยินดีเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 480 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2

กลุ่ม โดยใช้วิธีการคำนวณอำนาจการทดสอบ (Power analysis) เท่ากับ .50 กำหนดขนาดอิทธิพล (Effect size) .80 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย กลุ่มละ 64 คน (Cohen, 1988) หลังจากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มากพอ จึงใช้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 60 คนในแต่ละจังหวัด กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ ดังนี้ 1) เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและนับถือศาสนาอิสลาม 2) สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี 3) ไม่มีอาการทางจิต 4) ยินดียอมเข้าร่วมในวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. โปรแกรมการพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมการป้องกันการใช้ความรุนแรงในวัยรุ่น และหลักศาสนาอิสลาม ร่วมกับกรอบทฤษฎีการดูแลตนเองของ Orem (2001) ดำเนินการทดลองในระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 กิจกรรม โดยใช้เวลา 60-90 นาทีมีทั้งหมด 12 กิจกรรม องค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม ประกอบด้วย 1) แผนการสอนสำหรับผู้วิจัย 2) คู่มือการป้องกันการใช้ความรุนแรงในสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกิจกรรมแต่ละกิจกรรมซึ่งมีทั้งหมด 12 กิจกรรม ประกอบด้วยสาระสำคัญของแต่ละกิจกรรม วัตถุประสงค์ เครื่องมือ และวิธีการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม ได้แก่กิจกรรมการให้ความรู้ และการฝึกทักษะภายใต้หัวข้อ พฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง แนวทางการจัดการความรุนแรง ได้แก่ การจัดการอารมณ์ และความเครียด การสื่อสาร และการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม และทักษะการปฏิบัติตัวของนักเรียนต่อผู้อื่น ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง และคุณลักษณะและบทบาทของแกนนำเยาวชนต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย

เพศ อายุ ชั้นปี สภาพครอบครัว ปัจจุบัน นักเรียนอาศัยอยู่กับ ลักษณะของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ประสบการณ์เคยเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัว โรงเรียน เวลาว่าง

2.2 แบบวัดทักษะการจัดการความรุนแรง ประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการเผชิญปัญหา ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด ทักษะการสื่อสารและทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวนคำถามแต่ละทักษะ 10-12 ข้อ

2.3 แบบสอบถามทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง จำนวนคำถาม 34 ข้อ

2.4 แบบสอบถามการปฏิบัติตัวของนักเรียนต่อผู้อื่น (แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว) จำนวน คำถาม 21 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยใช้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและในส่วนของโปรแกรมการพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม ด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์จำนวน 3 ท่าน คือ อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง 1 ท่าน อาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข 1 ท่านและอาจารย์พยาบาล 1 ท่าน จากนั้นนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เครื่องมือวิจัยมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของบาคของกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบวัดทักษะการจัดการความรุนแรง แบบวัดทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงและแบบสอบถามการปฏิบัติตัวของนักเรียนวัยรุ่นต่อผู้อื่น (แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84, 0.89 และ 0.81 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการนี้ได้รับการพิจารณารับรองจริยธรรมในการวิจัย จากคณะกรรมการประเมินจริยธรรมในการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และผู้วิจัยได้ชี้แจงการพิทักษ์สิทธิให้แก่กลุ่มตัวอย่างทราบพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย และการรักษาความลับในการบันทึกข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะเข้าร่วมหรือปฏิเสธการวิจัยได้ และข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ ในการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างสามารถจะยกเลิกหรือออกจากงานวิจัยได้เมื่อต้องการ โดยจะไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาแต่อย่างใด สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับประโยชน์ คือความรู้ และทักษะเรื่อง การป้องกันการใช้ความรุนแรง และข้อมูลทั้งหมดจะนำเสนอภาพรวมเท่านั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชนในโรงเรียนต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 พัฒนาโปรแกรม

1. ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สำรวจปัญหา ความต้องการ ความคาดหวัง และลักษณะรูปแบบกิจกรรมจากอาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์ผู้รับผิดชอบกิจกรรม เยาวชนอาสา

3. สรุปผลการสำรวจปัญหา ความต้องการ ความคาดหวังและลักษณะรูปแบบกิจกรรมการป้องกันการใช้ความรุนแรงที่เหมาะสมสำหรับแกนนำเยาวชนไทยมุสลิมในภาพรวม และออกแบบกิจกรรม

4. ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยการหาความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ ในส่วนของโปรแกรม ด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำมาหาอำนาจการจำแนกและคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของบาคของกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 และ 0.81 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ทดสอบโปรแกรม

ทดลองใช้รูปแบบของกิจกรรมการพัฒนาแกนนำเยาวชนไทยมุสลิมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะและทักษะในการป้องกันการใช้ความรุนแรงในวัยรุ่น โดยดำเนินการทดลองในระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 กิจกรรม โดยใช้เวลา 60-90 นาที มีทั้งหมด 12 กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมการให้ความรู้ และการฝึกทักษะภายใต้หัวข้อ พฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง แนวทางการจัดการความรุนแรง ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง และคุณลักษณะและบทบาทของแกนนำเยาวชนต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรง

ระยะที่ 3 ประเมินผลโปรแกรม

การประเมินผลโปรแกรมดำเนินการโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว แบบวัดทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง และแบบวัดทักษะการจัดการความรุนแรง และการสะท้อนประสบการณ์ภายหลังการจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป โดยใช้จำนวน และร้อยละ
2. วิเคราะห์คะแนนทักษะการจัดการความรุนแรง ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง และพฤติกรรมก้าวร้าว โดยวิธีการเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองด้วยสถิติทีอิสระ (Independent -test) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N=480)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง		รวม N (%)	X ²
	กลุ่มทดลอง (n=240) N (%)	กลุ่มควบคุม (n=240) N (%)		
เพศ				84.64*
ชาย	192 (40.00)	93 (19.38)	285 (59.38)	
หญิง	48 (10.00)	147 (30.63)	195 (40.63)	
อายุ (ปี)				17.06*
12 - 14	136 (28.33)	179 (37.29)	315 (65.63)	
15- 17	104 (21.67)	61 (12.70)	165 (34.37)	
สภาพครอบครัว				6.58*
บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	189 (39.38)	209 (43.54)	398 (82.92)	
บิดามารดาแยกกันอยู่, หย่าร้าง	36 (7.50)	19 (3.96)	55 (11.46)	
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	15 (3.13)	12 (2.50)	27 (5.63)	
ลักษณะของครอบครัว				31.96*
ครอบครัวเดี่ยว	94 (19.58)	53 (11.04)	147 (30.63)	
ครอบครัวใหญ่	55 (11.46)	34 (7.08)	89 (18.54)	
จำนวนพี่น้องของนักเรียน				19.2*
1-2 คน	52 (10.83)	24 (5.00)	76 (15.83)	
3-4 คน	81 (16.87)	112 (23.33)	193 (40.21)	
5-6 คน	68 (14.17)	62 (12.92)	130 (27.08)	
7-8 คน	29 (6.04)	38 (7.92)	67 (13.96)	
≥ 8 คนขึ้นไป	10 (2.08)	4 (0.83)	14 (2.92)	

*P < .05, NS = P > .05

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 59.38 อายุระหว่าง 12-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.63 สภาพครอบครัวมีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 82.92 ปัจจุบันนักเรียนอาศัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (N=480) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง		รวม N (%)	X ²
	กลุ่มทดลอง (n=240) N (%)	กลุ่มควบคุม (n=240) N (%)		
นักเรียนเคยเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัวหรือไม่				1.54 ^{NS}
เคย	54 (11.25)	43 (8.96)	97 (20.21)	
ไม่เคย	186 (38.75)	197 (41.04)	383 (79.79)	
นักเรียนเคยเห็นการใช้ความรุนแรงที่โรงเรียนหรือไม่				2.2 ^{NS}
เคย	109 (22.71)	92 (19.17)	201 (41.88)	
ไม่เคย	131(27.29)	148 (30.83)	279 (58.13)	

*P < .05, NS = P > .05

อยู่กับบิดามารดาคิดเป็นร้อยละ 82.50 หย่าร้างคิดเป็นร้อยละ 11.67 ลักษณะครอบครัวอยู่ร่วมกันคิดเป็นร้อยละ 50.83 เป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวคิดเป็นร้อยละ 30.63 มีจำนวนพี่น้อง 3-4 คนคิดเป็นร้อยละ 40.21 เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานข้างต้นพบว่ามีความแตกต่างกัน และพบว่านักเรียนไม่เคยเห็นการใช้ความรุนแรงในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 79.79 นักเรียนไม่เคยเห็นการใช้

ใช้ความรุนแรงที่โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 58.13 พบว่าทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนทักษะการจัดการความรุนแรง ทักษะคิดต่อการใช้ความรุนแรง และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังเข้าร่วมโปรแกรมของ

นักเรียนเยาวชนไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี สงขลา ยะลา นราธิวาส

	รวม				รวม		ปัตตานี		สงขลา		ยะลา		นราธิวาส	
	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t	p	t	p	t	p	t	p	t	p
	X	S.D.	X	S.D.										
ทักษะการจัดการ														
ความรุนแรง														
1. ทักษะการเผชิญปัญหา	25.37	8.74	27.36	3.43	2.39	0.15	2.78	0.01*	0.53	0.59	3.45	0.00*	2.83	0.01*
2. ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	37.77	13.38	38.10	5.21	0.37	0.70	0.66	0.51	0.36	0.71	0.26	0.79	0.23	0.81
3. ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	28.24	9.78	29.02	4.59	1.85	0.17	1.02	0.31	1.53	0.13	1.12	0.27	3.73	0.00*
4. ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม	115.8	45.99	122.6	24.8	1.14	0.25	2.50	0.02*	0.11	0.90	1.85	0.05*	0.13	0.04*
คะแนนรวมทักษะ	51.80	7.95	54.27	9.51	1.44	0.32	1.74	0.01*	0.63	0.58	1.67	0.02*	1.73	0.01*
ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง	86.83	13.31	82.51	13.79	2.62	0.26	6.82	0.00*	0.30	0.76	2.29	0.02*	1.07	0.29
พฤติกรรมก้าวร้าว	166.0	36.32	136.26	33.20	3.61	0.01*	3.79	0.00*	0.58	0.05*	4.78	0.00*	5.29	0.00*

* $p < .05$

โดยภาพรวมทั้ง 4 จังหวัดพบว่าคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวม และรายจังหวัดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยพบว่าจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว คะแนนรวมทักษะการจัดการความรุนแรง ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้พบว่าคะแนนทักษะการเผชิญปัญหา ($p < .05$) และทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม ($p < .05$) มี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจังหวัดที่พบว่าคะแนนทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) คือ จังหวัดยะลา และปัตตานี และพบว่าคะแนนทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ของจังหวัดนราธิวาสเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนทักษะการจัดการความรุนแรงการใช้ความรุนแรง และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียนเยาวชนไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี สงขลา ยะลา นราธิวาส

	รวม				รวม	ปัตตานี	สงขลา	ยะลา	นราธิวาส					
	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง											
	X	S.D.	X	S.D.						t	p	t	p	t
ทักษะการจัดการ														
ความรุนแรง														
1. ทักษะการเผชิญปัญหา	25.89	3.35	2.39	0.15	2.78	0.11	0.53	0.59	3.45	0.90	2.39	0.15	2.78	0.70
2. ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	37.66	5.58	0.37	0.70	0.66	0.51	0.36	0.71	0.26	0.79	0.37	0.70	0.66	0.51
3. ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ทางระหว่างบุคคล	28.06	4.46	1.85	0.17	1.02	0.31	1.53	0.13	1.12	0.27	1.85	0.17	1.02	0.31
4. ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม	109.63	22.30	1.14	0.25	2.50	0.82	0.11	0.90	1.85	0.54	1.14	0.25	2.50	0.24
คะแนนรวมทักษะ	197.24	35.73	1.44	0.32	1.74	0.21	0.63	0.58	1.67	0.27	1.44	0.32	1.74	0.21
ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง	86.655	13.69	2.62	0.26	6.82	0.67	0.30	0.76	2.29	0.43	2.62	0.26	6.82	0.87
พฤติกรรมก้าวร้าว	156.72	38.02	3.61	0.43	3.79	0.45	0.58	0.23	4.78	0.67	3.61	0.21	3.79	0.43

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนทักษะการจัดการความรุนแรง การใช้ความรุนแรง ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียนเยาวชนไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี สงขลา ยะลา นราธิวาส ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมมีคะแนนทักษะการจัดการความรุนแรงมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรม โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่มีทักษะการเผชิญปัญหา และทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นจังหวัดสงขลา อธิบายได้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ เมื่อเริ่มต้นจากการฝึกในวัยเยาว์ ซึ่งจะสัมพันธ์กับคุณธรรมจริยธรรมในเด็ก (Friedbrug, & McClure, 2001) ซึ่งเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดา และลักษณะของครอบครัวเป็นครอบครัวที่มีการอยู่ร่วมกันทำให้วัยรุ่นได้รับการปลูกฝังอย่างเต็มที่ และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในจังหวัดสงขลาทั้ง 4 ทักษะ พบว่ามีค่าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย โดยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากความสนใจในการดูแล

ตนเองตามพัฒนาการในช่วงวัยโดยเฉพาะความต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อน การตั้งใจทำกิจกรรม จะเกิดจากการชักชวนเพื่อนให้เล่นตาม และข้อมูลจากอาจารย์ผู้ประสานเพิ่มเติมว่าช่วงนี้เป็นช่วงที่โรงเรียนมีกิจกรรมรับน้องใหม่ซึ่งรุ่นที่ทุกคนจะมีความตื่นเต้น และกระตือรือร้นในการเตรียมกิจกรรมรับน้องด้วยความสนใจ ซึ่งอาจมีผลทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ประเด็นที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการเกิดทักษะชีวิตในด้านต่างๆ เช่น เพศ จากข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบการพัฒนาร้อยละ 100 เป็นเพศชายจากการศึกษาพบว่า เพศชายจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงกว่าเพศหญิง (Cavalgordobil, Moganto, Penez, & Sansinenea, 2009)

ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงพบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < 0.05$) ยกเว้นจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสงขลา ซึ่งไม่แตกต่างกัน อธิบายทัศนคติการใช้ความรุนแรงนับเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมรุนแรงของวัยรุ่น หากมีทัศนคติที่ไม่สนับสนุนหรือไม่เห็นด้วยต่อการทะเลาะวิวาท การกระทำผิด และการใช้ความรุนแรง จะเป็นปัจจัยปกป้องที่สำคัญ ส่งผลให้บุคคลไม่กระทำความรุนแรง การมองปัญหาการใช้ความรุนแรง และการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงนั้นว่าเป็นเรื่องที่ปกติและอาจส่งผลให้ทัศนคติในการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ Kongsuwan et al. (2012) นอกจากนี้ความรู้สึกในลักษณะที่มีความเกี่ยวเนื่องกันกับการใช้ความรุนแรง คือ ความรู้สึกทางบวกและทางลบที่มีต่อตนเอง โปรแกรมการพัฒนาแกนนำเยาวชนจะส่งเสริมให้เยาวชนไทยมุสลิมมีทัศนคติในทางบวกที่มีต่อตนเอง คือ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง การมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ มองโลกในแง่ดี มีกิจกรรมที่สร้างความสุข และผ่อนคลายของตัวเอง (Kongsuwan, Suttharangsee, Isaramalai, Weiss, 2012) ดังนั้นการที่จะปรับทัศนคติทางลบต่อความรุนแรงจะเป็นการปลูกฝังทางด้านจิตใจให้ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับการใช้แนวทางของระบบ

สนับสนุนและให้ความรู้ (Orem, 2001) จะเป็นการพัฒนาความสามารถของนักเรียนแกนนำเยาวชนไทยมุสลิม โดยการได้รับความรู้และการได้ลงมือปฏิบัติทั้งในสถานการณ์จำลอง และในสถานการณ์จริงที่ปรากฏในชีวิตประจำวันผ่านคู่มือ และกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อเพิ่มสมรรถนะการดูแลตนเองในการรับรู้และการปรับแก้ทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันตนเอง

การปฏิบัติตัวของนักเรียนต่อผู้อื่น (พฤติกรรมก้าวร้าว) พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวหลังเข้าร่วมโปรแกรมลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ในทุกจังหวัดอธิบายได้ว่า วัยรุ่นที่เข้าร่วมโปรแกรมจะได้รับการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง สาเหตุที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรง และแนวทางการป้องกันการใช้ความรุนแรง และความสามารถในการพัฒนาตนเองในการจัดการความรุนแรงในบริบทจริง และการทดลองปฏิบัติในกลุ่มเพื่อน ซึ่งในการพัฒนาความสามารถของวัยรุ่นที่จำเป็นในการใช้ป้องกันใช้ความรุนแรง คือการที่วัยรุ่นสามารถปฏิบัติกรการดูแลตนเอง สอดคล้องกับ Orem (2001) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติกรการดูแลตนเองใน 3 ระยะคือ ระยะการประเมินการดูแลตนเอง ระยะของการเปลี่ยนแปลง และระยะการปฏิบัติการการดูแลตนเอง ในกระบวนการพัฒนาความรู้และระบบสนับสนุน ความสามารถในการดูแลตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองได้อย่างที่มีประสิทธิภาพในการลดการใช้ความรุนแรง และเสริมสร้างทักษะการจัดการความรุนแรงได้ Kongsuwan et al. (2014)

นอกจากนี้ ศาสนาอิสลามยังมุ่งเน้นการกระทำที่เป็นสิ่งที่ต้องการจากคนหนุ่มสาวไทยมุสลิม โดยต้องการการเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ ตัวของเยาวชนจะได้รับประโยชน์จากความรู้นี้ สังคมก็ได้รับประโยชน์เช่นกัน นี่คือการกิจของคนหนุ่มสาว การอ่าน การฟังบรรยายจากบรรดาโต๊ะครูอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ ถ้าหากเรายังไม่ปรับเปลี่ยนไปสู่การประพฤติและการแสดงออกโดยการปฏิบัติ (Nima & Chasuwanakit, 2008; Ismael Lutefi, 2012) ผลการวิจัยสนับสนุนว่า การพัฒนาทักษะการเผชิญปัญหา การ

จัดการอารมณ์และความเครียดจะทำให้มีทักษะการจัดการจัดการกับอารมณ์และความเครียด รวมถึงการเผชิญปัญหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับการที่วัยรุ่นมุสลิมสามารถปฏิบัติกรดูแลตนเองเพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงของตนเองอย่างต่อเนื่องได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการศึกษาผู้เกี่ยวข้องควรนำโปรแกรมพัฒนากานนำเยาวชนไทยมุสลิม ต่อการป้องกันการใช้ความรุนแรงในสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ไปใช้ในสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติตนเองของเยาวชน และพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การเผชิญปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด การสื่อสาร และการสร้างสัมพันธ์ทางประหว่างบุคคล และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการไม่ใช้ความรุนแรงแก่เยาวชน และสถานศึกษา

2. ด้านการพยาบาลพยาบาลผู้เกี่ยวข้อง ควรนำโปรแกรมพัฒนากานนำเยาวชน ไปจัดกิจกรรมเพื่อ

ส่งเสริมความสามารถปฏิบัติการดูแลตนเองของเยาวชนในชุมชน ต่อการพัฒนาทัศนคติ และการจัดการการป้องกันการใช้ความรุนแรงต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลา ต่อลักษณะการคงอยู่ของทักษะการจัดการความรุนแรง ทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรง และการลดลงของพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วงเวลาหลังจากนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม

2. ควรมีการควบคุมตัวแปรพื้นฐานของประชากรที่ศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- Chompunut Nanthakhamchan. (2014). *Reduction of aggressive behavior of students at Ban Rai Nadi School Under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1 Master of Education thesis in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon.* (In Thai)
- Department of Juvenile Observation and Protection. (2012). *Registration of data items that serve web services via Statxchange system of the Department of Juvenile Observation and Protection Ministry of Justice.* Search from http://www.nic.go.th/gsic/wsdata/ws_moj/moj_04.htm (In Thai)
- Friedberg, R. D., & McClure, J. M. (2002). *Clinical practice of cognitive therapy with children and adolescents: the nuts and bolts.* New York: The Guilford press.
- Ismael Lutefi Pakiya. (2012). *Patient guide and management according to Islamic principles.* (2nd Edition). Nonthaburi: First set.
- Kongsuwan, V., Chanchong, W., Suttharangsee, W., & Intanon, T.,(2014). *The Effects of Violence Management Skills Training Program for Core-Team High School Youths in Preventing Aggressive behaviors. Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities (October-December), 20(4); 73-105.* (In Thai)

- Kongsuwan,V., Suttharungsee,W., Isaramalai,S., Kools, S. (2008). Perception of adolescents, friends, parents, guardians and teachers on youth violence. *Journal of the International Orem Society: Self-Care & Dependent-Care Nursing*, 17(1): 21-28.
- Kongsuwan,V., Suttharungsee,W., Isaramalai,S., Weiss,S.J. (2012). The development and effectiveness of a violence prevention program for Thai high school adolescents. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*, 16(3); 236-248.
- Kongsuwan,V., Suttharungsee, W., Purnell, M.J. (2012). Thai Adolescents and Social Responsibility: Overcoming Violence in Schools and Creating Peace. *Research on Humanities and Social Sciences*, 2(11); 178-187.
- Laeheem, K., & Sangkharat, U., (2012). Relationships between affective characteristic factors,familyupbringing factors, violence influence factors, and bullying behavior of Islamic privateschools students' in Songkhla province. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 4(2), 65-82 (In Thai)
- Ministry of Social Development and Human Security (2012). *Violence situation in the southern border provinces* Search from <http://www.m-society.go.th>(In Thai)
- Nakhawiro, K., Pornchaikate, A., Seeherunwong , A., & Yuttri, P.,(2011). Relationships Between Attitudes Toward Violence, Parenting Styles and Peer's Behaviors and Violence Behaviors of Adolescents. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University Unversit*, 20(3), 691-72. (In Thai)
- Orem, D. E. (2001). *Nursing: Concepts of practice* (6th ed.). ST. Louis, MO; MOSBY Year book.
- Public Relations Department. (2013) *Khon Kaen organizes activities to end violence against children and women for Campaign for Khon Kaen people to come together to solve problems*. Search from http://thainews.prd.go.th/centerweb/news/newsdetail?nt01_newsid=tnsoc561122001003 (In Thai)
- Sokantad, N.,(2014). Violence Behavior : A Case study by Quarrel's Vocational Student in Bangkok. *Journal of Thai Justice System*, 7(3), 99-109. (In Thai)
- Srisompop Jitpiomsri and Romadan Panjo. (2013) *Southern fire and Ramadan peace initiative The protracted violence must only be counterbalance with the peace*. Prince of Songkla University Pattani Campus, Pattani. (In Thai)
- Utz, S. W. (1990). Motivating self-care: A nursing approach. *Holistic nursing practice*, 4(2), 13-21.
- World health organization. (2012). *Report of the media violence commission*. Retrieved from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ab.21443/abstract>
- Yusuf Nima and Supatra Chasuwanakit. (2008).(Editor).*Medical and patient care that is consistent with the Muslim lifestyle. (3rd edition)*. Southern Health System Research Institute;Prince of Songkla University. (In Thai)